Bijlage Financiële kengetallen gemeenten onderverdeeld in categorieën

Algemene toelichting

Voor de beoordeling van de financiële positie van gemeenten is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten.
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De **solvabiliteitsratio** drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.Het kengetal **grondexploitatie** geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.
De relevantie van het kengetal **structurele exploitatieruimt**e is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de gemeenten wordt de **belastingcapaciteit** gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).
Om een beeld te geven hoe de financiële positie van gemeenten zich ontwikkelt, zijn de gemeenten per kengetal onderverdeeld naar 3 categorieën (zie tabel 1). In het algemeen is categorie A minder risicovol van dan categorie B en B weer minder risicovol dan C. Dit is ook het geval bij grondexploitatie maar in geval van een hoge netto schuldquote kan een hoge grondexploitatie juist een mogelijkheid bieden om een hoge netto schuldquote te verlagen. Bij de belastingcapaciteit worden de belastingen per gemeente vergeleken met het landelijk gemiddelde. Kleiner dan 100% betekent dat de gemeente nog beneden het landelijk gemiddelde zit. Omdat met het landelijk gemiddelde wordt vergeleken zijn de verschillen in het totaal overzicht tussen het aantal gemeenten in categorie A, B en C beperkt.
Hoewel deze kengetallen nog niet door alle gemeenten op een juiste wijze in hun begroting zijn opgenomen, bevestigen ze wel het beeld dat de financiële positie van de gemeenten in 2016 ten opzichte van 2015 niet verder is verslechterd.

Tabel 1: Specificering Financiële Kengetallen naar Categorie

Financieel Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio		> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%
3. Grondexploitatie		< 20%	van 20% t/m 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte		> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit		< 95%	van 95% t/m 105%	> 105%

Tabel 2: Percentage gemeenten in Categorie A, B of C

Financieel Kengetal		Categorie A			Categorie B			Categorie C			Totaal aantal gemeenten *		
		2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	68%	67%	67%	20%	22%	23%	12%	11%	10%	333	329	375
	b. met correctie doorgeleende gelden	76%	73%	75%	14%	18%	18%	10%	8%	7%	329	321	371
2. Solvabiliteitsratio		22%	20%	22%	60%	54%	51%	19%	25%	28%	335	329	375
3. Grondexploitatie		55%	60%	64%	23%	20%	17%	22%	20%	19%	332	328	373
4. Structurele exploitatieruimte		72%	47%	64%	7%	18%	18%	21%	35%	18%	324	322	371
5. Belastingcapaciteit		32%	29%	31%	34%	31%	35%	34%	40%	34%	319	323	360

* Het overzicht van gemeenten is niet volledig omdat niet alle gemeenten met een geprognosticeerde balans werken, niet aan grondexploitatie doen of de kengetallen nog niet in de begroting hebben opgenomen. Het aantal gemeenten in 2014 en 2015 is lager dan in 2016 omdat de gegevens van de gemeenten in de provincie Utrecht over deze jaren ontbreken.